परियोजना प्रस्ताव (DPR)

व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम
(लक्षित वर्ग महिला आयआर्जन कार्यक्रम)
आ.व.२०८३/०८४

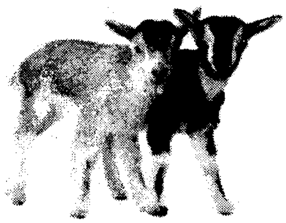

प्रस्ताव पेश गरिएको निकायः
कर्णाली प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
(कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान कार्यक्रम)

प्रस्ताव पेश गर्ने निकायः
रास्कोट नगरपालिका
पशु सेवा शाखा
आर.सी.पी,रास्कोट,कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदानको लागि कार्यक्रम संचालन प्रस्ताव (प्रपोजल)
परियोजना विस्तृत प्रतिवेदन (DPR)

कार्यक्रमको नामः **लक्षित वर्ग महिला आयआर्जन कार्यक्रम(व्यावसायिक बाख्रापालन परियोजना)**
कार्यान्वयन निकायः रास्कोट नगरपालिका (पशु सेवा शाखा)
जिल्ला: कालीकोट
प्रदेश: कर्णाली प्रदेश
परियोजना अवधि: १ वर्ष
कुल लागत: रु. ६०,००,०००।-

१. कार्यक्रमको पृष्ठभूमि

१.१ परिचय

रास्कोट नगरपालिका कालीकोट जिल्ला अन्तर्गत पर्ने एक दुर्गम तथा पहाडी भू–भागमा अवस्थित स्थानीय तह हो। यहाँको अधिकांश जनसंख्या कृषि तथा पशुपालनमा निर्भर रहँदै आएको छ। नगरपालिकाको कुल जनसंख्या १७,४२५ रहेको छ भने कुल घरधुरी संख्या ३,१९४ रहेको छ।

यस मध्ये दलित समुदायको जनसंख्या ४,३४६ (करिब २५%) रहेको छ, जसले सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछाडि परेको समुदायको प्रतिनिधित्व गर्दछ। आयस्रोत सीमित, रोजगारीको अवसर न्यून तथा उत्पादनमुखी व्यवसायको अभावका कारण महिला तथा दलित समुदाय अझ बढी प्रभावित भएका छन्।

१.२ स्थानीय आर्थिक अवस्था

रास्कोट नगरपालिकामा कृषिजन्य उत्पादन जीविकोपार्जनमुखी प्रकृतिको रहेको छ। व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनको विस्तार पर्याप्त रूपमा हुन सकेको छैन।

नगरपालिकामा पशुपंक्षी संख्या निम्नानुसार रहेको छ:

- गाई/गोरू: ४,०८३
- भैंसी/राँगा: १,१५२
- भेडा: ३,१३४
- बाख्रा: ४,४४२
- कुखुरा/हाँस: ९,८५७

उपलब्ध तथ्यांक अनुसार वार्षिक उत्पादनः

- दूध: ४०१ मे.टन
- मासु: ५१ मे.टन
- अण्डा: २,४५,००० गोटा
- ऊन: १,८०० के.जी.

यसबाट स्पष्ट हुन्छ कि बाख्रापालन मासु उत्पादनको प्रमुख स्रोत हो। तथापि उत्पादन व्यावसायिक स्तरमा नपुगेको अवस्था छ।

१.३ पोषण तथा माग–आपूर्ति सन्दर्भ

नेपाल को राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार प्रति व्यक्ति वार्षिक आवश्यकता:

- दूध: ५८ लिटर
- मासु: १४ के.जी.
- अण्डा: ४८ गोटा

रास्कोट नगरपालिकाको उत्पादन क्षमता हेर्दा:

- दूधमा करिब ६०% कमी
- मासुमा करिब ७९% कमी
- अण्डामा करिब ७१% कमी

यसले स्थानीय स्तरमा पोषण असन्तुलन र पशुजन्य पदार्थको आपूर्ति अभाव रहेको स्पष्ट देखाउँछ।

१.४ महिला तथा दलित समुदायको अवस्था

रास्कोट नगरपालिका अन्तर्गत महिला तथा दलित समुदाय प्रायः:

- सीमित आयस्रोतमा निर्भर
- परम्परागत पशुपालनमा संलग्न
- पूँजी, प्राविधिक ज्ञान तथा बजार पहुँच अभाव
- संगठित उत्पादन प्रणालीको कमी
- महिलाहरू परम्परागत रूपमा बाख्रापालनमा सक्रिय भए तापनि व्यावसायिक ढाँचामा रूपान्तरण हुन नसकेको अवस्था छ। यसैले लक्षित हस्तक्षेप आवश्यक देखिन्छ।

१.५ बाख्रापालनको सम्भावना

रास्कोटको भौगोलिक तथा जलवायु अवस्था बाख्रापालनका लागि अनुकूल रहेको छ। बाख्रापालन:

- कम लगानीमा सञ्चालन गर्न सकिने
- छिटो प्रतिफल दिने
- बजारमा स्थायी माग हुने
- महिला अनुकूल व्यवसाय
- दुर्गम क्षेत्रमा उपयुक्त
- स्थानीय रूपमा ४,४४२ बाख्रा रहनुले यस क्षेत्रमा व्यवसाय विस्तारको उच्च सम्भावना रहेको पुष्टि गर्दछ।

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रशासकीय अधिकृत

१.६ कार्यक्रमको आवश्यकता

उपरोक्त सामाजिक, आर्थिक तथा पोषणीय अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै:

- महिला आयआर्जन वृद्धि
- दलित समुदाय सशक्तिकरण
- मासु उत्पादन वृद्धि
- स्थानीय बजार आपूर्ति सुदृढीकरण
- पोषण सुधारका लागि व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम आवश्यक देखिएको छ।

१.७ कार्यक्रमको औचित्य

कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत १ वर्षे व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम सञ्चालन गरी:

- ८० लक्षित महिला घरधुरी समेट्ने
- उत्पादनमुखी संरचना स्थापना गर्ने
- मासु आपूर्ति वृद्धि गर्ने
- दिगो आयस्रोत सिर्जना गर्ने उद्देश्य राखिएको छ।

निष्कर्ष

रास्कोट नगरपालिका आर्थिक रूपमा पछाडि परेको, पशुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर नभएको तथा महिला–दलित समुदाय लक्षित हस्तक्षेप आवश्यक रहेको क्षेत्र हो।

यस अवस्थामा व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम स्थानीय आवश्यकता, उपलब्ध स्रोत, पोषण अवस्था तथा सामाजिक सशक्तिकरणका दृष्टिले अत्यन्त सान्दर्भिक तथा औचित्यपूर्ण देखिन्छ।

२. कार्यक्रमको उद्देश्य

२.१ मुख्य उद्देश्य

• रास्कोट नगरपालिकामा लक्षित महिला घरधुरीलाई व्यावसायिक बाख्रापालनमार्फत आयआर्जन र सामाजिक सशक्तिकरणको अवसर सिर्जना गर्नु।

२.२ विशिष्ट उद्देश्य

१. महिला आय वृद्धि: लक्षित ८० महिला घरधुरीलाई व्यावसायिक बाख्रापालन प्रशिक्षण र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइ स्थायी आयस्रोत स्थापना गर्नु।

२. दलित समुदाय सशक्तिकरण: कम्तीमा ६०% दलित घरधुरीलाई लक्षित गर्दै आर्थिक अवसर सिर्जना गर्नु।

३. मासु उत्पादन वृद्धि: व्यावसायिक बाख्रापालन विस्तार गरी नगरपालिका भित्र मासु आपूर्ति वृद्धि र बाह्य निर्भरता कम गर्नु।

४. स्थायी उत्पादन संरचना निर्माण: समूहगत प्रजनन, खोर व्यवस्थापन, खोप/औषधि वितरण, र अनुगमन प्रणालीको विकास।

५. स्थानीय पोषण सुधार: मासु र दुग्धजन्य पदार्थको उपलब्धता बढाएर पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्नु।

सामाजिक समन्वय र क्षमता विकास: महिला समूहलाई प्रशिक्षित गर्दै उत्पादन, बिक्री, र बजार पहुँचमा क्षमतावृद्धि गर्नु।

२.३ अपेक्षित उपलब्धि

- ८० महिला घरधुरी व्यावसायिक रूपमा बाख्रापालनमा संलग्न
- १ वर्षमा कम्तीमा १८०–२०० बिक्रीयोग्य पाठी उत्पादन
- प्रति घरधुरी औसत शुद्ध लाभ रु. १५–२० हजार
- मासु उत्पादनमा १०–१५% वृद्धि
- महिला समूहको आर्थिक निर्णय क्षमता र बजार पहुँच सुधार

३. कार्यक्रम कार्यान्वयन आवश्यकताको तथ्यपरक पुष्टाई र प्राथमिकता

३.१ सामाजिक–आर्थिक आवश्यकताको पुष्टाई

- महिला र दलित समुदायको आय अभाव:
- रास्कोट नगरपालिकामा कुल जनसंख्या १७,४२५ मध्ये दलित समुदाय ४,३४६ रहेका छन्। महिला घरधुरी प्रायः कृषि र परम्परागत पशुपालनमा निर्भर छन्।
- आर्थिक अवसर सीमित
- रोजगारी र आय स्रोत न्यून
- बाह्य आपूर्ति र बजार पहुँच कमजोर
- तथ्य: ८० घरधुरी लक्षित गरेमा ६०% दलित प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुन्छ।

पशुपंक्षी उत्पादन अभाव:

नगरपालिकामा पशुपंक्षी तथ्यांक:

पशु/पक्षी	संख्या	वार्षिक उत्पादन		
		दूध	मासु	अण्डा
गाई/गोरू	४,०८३	९६ मे.टन	-	-
भैंसी	१,१५२	३०५ मे.टन	११३ मे.टन	-
भेडा	३,१३४	-	८ मे.टन	-
बाख्रा	४,४४२	-	२७ मे.टन	२४५,००० गोटा
कुखुरा/हाँस	९,८५७	-	३ मे.टन	-

→तथ्य: दूध, मासु र अण्डा आवश्यकताभन्दा क्रमशः ६०%, ७९%, र ७१% कम।

→ स्पष्ट रूपमा स्थानीय उत्पादन कम र माग–आपूर्ति अन्तर ठूलो छ।

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३.२ पोषण र खाद्य सुरक्षा आवश्यकताको पुष्टाई

राष्ट्रिय स्तर: प्रति व्यक्ति वार्षिक आवश्यकता

- दूध: ५८ लिटर
- मासु: १४ के.जी.
- अण्डा: ४८ गोटा

रास्कोट उपलब्धता:

- दूध: ३६ लिटर
- मासु: ६ के.जी.
- अण्डा: १२ गोटा

→तथ्य: पोषण घाटा स्पष्ट, मासु र दूधको स्थानीय उत्पादन अभाव।

३.३ आर्थिक आवश्यकता र आयस्रोत सृजना

- लक्षित महिला घरधुरीलाई व्यावसायिक बाख्रापालनमा संलग्न गराउने
- पहिलो वर्षमा १५–२० हजार प्रति घरधुरी शुद्ध आय सुनिश्चित
- स्थानीय मासु बजार सुदृढ गर्ने
- बाह्य आयातमा मासु: ८ के.जी निर्भरता घटाउने

→तथ्य: सीमित आय स्रोत भएकाले १ वर्षको व्यावसायिक कार्यक्रमले तत्काल आर्थिक प्रभाव पुर्याउने सम्भावना।

३.४ भौगोलिक र पर्यावरणीय उपयुक्तता

- रास्कोटको पहाडी र दुर्गम भू–भाग बाख्रापालनका लागि अनुकूल
- कम पूँजीमा संचालन, छिटो प्रतिफल
- प्राविधिक सहायता र तालिम प्रदान गर्दा दिगो व्यवसाय सम्भव

३.५ प्राथमिकताको तथ्यपरक आधार

- सामाजिक दृष्टि: महिला र दलित सशक्तिकरण
- आर्थिक दृष्टि: आयआर्जन, मासु र दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादन वृद्धि
- पोषण सुरक्षा: स्थानीय पोषण घाटा न्यूनीकरण
- व्यावसायिक व्यवहार्यता: कम पूँजी, उच्च प्रतिफल, स्थानीय बजार माग २.४३ मे टन
- सरकारी नीति अनुकूलता: कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान, महिला लक्षित आयआर्जन कार्यक्रम

निष्कर्ष: माथिका तथ्यांक, माग–आपूर्ति अन्तर, महिला–दलित सामाजिक अवस्था, र भौगोलिक/आर्थिक दृष्टिले बाख्रापालन कार्यक्रम तत्काल कार्यान्वयनको लागि आवश्यक र प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम हो।

४. कार्यक्रमको लगानी र अपेक्षित प्रतिफल

४.१ कुल लगानी

कार्यक्रमको कुल बजेट: रु. ६०,००,०००

शीर्षक	विवरण	रकम (रु.)
बाख्रा खरिद	८० घरधुरी × २ माउ बाख्रा × रु. २५,०००	४०,००,०००
बोका खरिद	९ समुह × १ बोका × रु. ७५,०००	५,००,०००
खोर/शेड सुधार	समूह स्तरमा ९ खोर × रु. ७५,०००	६,७५,०००
प्राविधिक तालिम	उत्पादन, प्रजनन, खोर व्यवस्थापन	३,००,०००
खोप/औषधि	आन्तरिक र बाह्य परजीवी नियन्त्रण, बीउ/फुड सप्लिमेन्ट	५,००,०००
प्रशासन/अनुगमन खर्च	समुह व्यवस्थापन, अनुगमन	२,२५,०००
कुल		६०,००,०००

४.२ प्रतिफल (१ वर्षमा मापनयोग्य लाभ)

४.२.१ उत्पादन

वस्तु	संख्या/मात्रा
बिक्रीयोग्य बाख्रा (पाठी)	१८०–२००
मासु	२७ मे.टन
दाना /फुड सप्लिमेन्ट	प्रति घरधुरी
खोप /औषधी सेवा	२ पटक/समुह

४.२.२ आर्थिक प्रतिफल

- बिक्रीयोग्य पाठी: १८० × रु. १३,००० = रु. २३,४०,०००
- सञ्चालन खर्च: रु. ७,५०,०००
- शुद्ध आम्दानी: रु. १५,९०,०००
- प्रति घरधुरी शुद्ध लाभ: रु. १९,८७५

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

४.३ लाभग्राहीको विस्तृत विवरण

वर्ग	लक्षित संख्या	प्रमुख लाभ
महिला घरधुरी	८०	स्थायी आयस्रोत, उत्पादन क्षमता, बजार पहुँच
दलित घरधुरी	४८ (८०को ६०%)	आर्थिक सशक्तिकरण, सामाजिक सम्मान
समूह स्तर	**९ समूह × १५–२० सदस्य**	समूहगत बिक्री, प्राविधिक सहयोग, तालिम
नगरपालिका	**सम्पूर्ण**	मासु, दूध उत्पादन वृद्धि, पोषण सुधार

४.४ सामाजिक तथा अतिरिक्त लाभ

४. ४.१ महिला सशक्तिकरण:

- समूहगत निर्णय क्षमता
- आर्थिक स्वतन्त्रता

४. ४.२ दलित समुदाय समावेशिता:

- लक्षित अनुदान मार्फत सामाजिक समावेश

४. ४.३ स्थानीय बजार सुदृढीकरण:

- मासु र दूधको स्थानीय आपूर्ति वृद्धि
- आयातमा निर्भरता कम

४. ४.४ पोषण सुधार:

- मासु र दुग्धजन्य पदार्थको उपलब्धता बढ्ने
- बालबालिका र परिवारको पोषण स्तर सुधारिने

४. ४.५ दीर्घकालीन आयस्रोत:

- १ वर्षको लगानीबाट घरधुरी स्थायी उत्पादन संरचना निर्माण
- २–३ वर्षभित्र लगानी फिर्ता सम्भावना

४.५ मापनयोग्य संकेतक (Indicators)

संकेतक	परिमाण/लक्ष्य
लक्षित महिला घरधुरी संलग्न	८०
दलित महिला घरधुरी संलग्न	४८
बिक्रीयोग्य बाख्रा उत्पादन	१८०–२०० पाठी
मासु उत्पादन	२७ मे.टन
शुद्ध आर्थिक लाभ	रु. १५,९०,०००
तालिम प्राप्त समूह	९ समूह × १५–२० सदस्य
खोप/औषधि वितरण	२ पटक/समूह

निष्कर्ष:

१ वर्षे व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रमले:

- लक्षित महिला र दलित समुदायलाई प्रत्यक्ष आर्थिक लाभ प्रदान
- नगरपालिका भित्र मासु आपूर्ति सुधार
- सामाजिक सशक्तिकरण र दिगो आयस्रोत सुनिश्चित गर्न सक्ने स्पष्ट तथ्यांक सहित औचित्य पुष्टि गर्दछ।

५. प्रतिफल/लाभबाट दिगो विकास लक्ष्य र प्रदेश योजनामा योगदान

५.१ कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने प्रतिफल/लाभ

श्रेणी	प्रतिफल / लाभ
आर्थिक	८० महिला घरधुरीमा औसत शुद्ध आय रु. १९,८७५ (१ वर्षमा)

- स्थानीय मासु/दूध उत्पादन वृद्धि (२७ मे.टन मासु)
- दलित महिला आर्थिक सशक्तिकरण सुनिश्चित
- महिला र दलित समुदायको सामाजिक सहभागिता र आत्मसम्मान वृद्धि
- महिला समूह नेतृत्व क्षमता र निर्णय क्षमतामा सुधार
- समुदायमा समूहगत सहकार्य र बजार पहुँच सुधार
- मासु, आपूर्तिमा वृद्धि
- स्थानीय पोषण सुरक्षा सुधार, बालबालिका र परिवारको पोषण स्तर सुधार
- स्थानीय रूपमा उत्पादन हुने मासु–दूधले बाह्य आयातमा निर्भरता कम
- दिगो पशुपालन अभ्यास (घाँस, फुड सप्लिमेन्ट, खोर व्यवस्थापन)।

५.२ दिगो विकास लक्ष्य (SDG) सँगको सम्बन्ध

SDG	प्रत्यक्ष योगदान
SDG 1 – गरिबी अन्त्य	लक्षित महिला र दलित घरधुरीको आयस्रोत सिर्जना र गरिबी न्यूनीकरण
SDG 2 – पोषण र कृषि विकास	मासु, दूध, अण्डा उत्पादन वृद्धि, स्थानीय पोषण सुरक्षा सुधार
SDG 5 – लैङ्गिक समानता	महिला सशक्तिकरण, समूह नेतृत्व र आर्थिक निर्णयमा सहभागिता वृद्धि
SDG 8 – आर्थिक वृद्धि र रोजगारी	व्यावसायिक बाख्रापालन मार्फत स्थानीय आय र रोजगारी सिर्जना
SDG 12 – जिम्मेवार उत्पादन	समूहगत उत्पादन र प्रजनन व्यवस्थापनद्वारा दिगो कृषि अभ्यास

नेत्रराज शाही
पशु सेवा अधिकृत (छैठौं)

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रास्कोट-, आर.सि.पी., कालिकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७३

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

५.३ कर्णाली प्रदेश चालू योजनामा प्रत्यक्ष योगदान

चालू योजना / नीति	प्रत्यक्ष योगदान
कर्णाली प्रदेश महिला आयआर्जन कार्यक्रम	लक्षित महिला घरधुरीलाई व्यावसायिक उत्पादनमा संलग्न गरी स्थायी आयस्रोत सिर्जना
कर्णाली प्रदेश कृषि–पशुपालन कार्यक्रम निर्देशिका	बाख्रापालनलाई उत्पादनमुखी व्यवसायमा रूपान्तरण, खोर/प्रजनन व्यवस्थापन, खोप/औषधि वितरण
कर्णाली प्रदेश पोषण सुधार कार्यक्रम	मासु, दूध, अण्डा उत्पादन वृद्धि, स्थानीय पोषण स्तर सुधार
स्थानीय रोजगार तथा सशक्तिकरण नीति	महिला र दलित समूहलाई प्रशिक्षण, बजार पहुँच र समूह व्यवस्थापनद्वारा क्षमता विकास

५.४ बुँदागत तथ्य

- आर्थिक सशक्तिकरण: लक्षित घरधुरीमा स्थायी आयस्रोत
- समाजिक समावेशिता: दलित महिला ६०% सहभागी
- स्थायी उत्पादन संरचना: खोर/शेड, प्रजनन, फिड सप्लिमेन्ट, खोप वितरण
- स्थानीय पोषण सुधार: मासु–दूध उत्पादन वृद्धि, बालबालिका पोषण सुधार
- दिगो प्रभाव: कम पूँजीमा दिगो व्यवसाय, बजार केन्द्रित उत्पादन
- प्रदेश नीति अनुकूलता: महिला आयआर्जन र पशुपालन निर्देशिका अनुसार कार्यक्रम
- स्थानीय रोजगारी सिर्जना: ८०–९० लाभग्राही घरधुरी सक्रिय उत्पादनमा संलग्न

निष्कर्ष:

व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रमले:

- दिगो विकास लक्ष्य (SDG) पूरा गर्न प्रत्यक्ष योगदान सुनिश्चित गर्दछ।
- कर्णाली प्रदेश चालू योजना लक्ष्यहरू हासिल गर्न प्रभावकारी साधन सुनिश्चित गर्दछ।
- महिला र दलित समुदाय आयस्रोत र सामाजिक सशक्तिकरणमा प्रत्यक्ष लाभ सुनिश्चित गर्दछ।

६. साझेदारी, लगानी अनुपात र दोहोरो नपर्ने आधार

६.१ कार्यक्रम साझेदार संस्था

तह / क्षेत्र	सहभागिता / भूमिका
सङ्घ (केन्द्रीय सरकार)	- कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदानको प्रावधान

- अनुदान स्वीकृति र नीति निर्देश
- राष्ट्रिय स्तरमा तालिम र प्राविधिक समर्थन
- प्राविधिक निर्देशन (पशुपालन/प्रजनन)
- तालिम र अनुगमनमा सहभागिता

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ... कर्णाली प्रदेश, नेपाल २०७३

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

• कार्यक्रम मापन र रिपोर्टिङमा सहयोग || स्थानीय तह (रास्कोट नगरपालिका) | - लक्षित घरधुरीको पहिचान

• कार्यक्रम सञ्चालन र व्यवस्थापन

• खोर/शेड निर्माण, खोप/फुड सप्लिमेन्ट वितरण

• समूह व्यवस्थापन र अनुगमन || निजी क्षेत्र | - बीउ, फुड सप्लिमेन्ट, औषधि आपूर्ति

• प्रजनन सेवाहरु

• बजार व्यवस्थापन सहयोग || सहकारी / गैरसरकारी संस्था | - महिला समूह, कृषि सहकारी मार्फत लाभग्राहीमा पहुँच

• तालिम, क्षमता विकास

• समूहगत उत्पादन बिक्रीमा सहकार्य |

६.२ लगानी अनुपात (रु. ६०,००,००० कुल बजेट अनुसार) १००% प्रदेश सरकार

६.३ साझेदारीको ढाँचा

१.समूहगत कार्यान्वयन:

• ९ महिला समूह × १५–२० सदस्य

• समूह स्तरमा तालिम, उत्पादन, खोर व्यवस्थापन

२.स्थानीय तह निगरानी:

•रास्कोट नगरपालिका पशु सेवा शाखा कार्यक्रम अनुगमन

• अनुदान खर्चको लेखा परीक्षण

३.प्रदेश–सङ्घ समन्वय:

•नीति निर्देशन र अनुदान स्वीकृति

•प्राविधिक तालिम, खोप/औषधि आपूर्ति

४.निजी क्षेत्र / सहकारी:

•बीउ, फुड सप्लिमेन्ट, बजार व्यवस्थापन

•समूह बिक्री समर्थन

६.४ दोहोरो नपर्ने आधार

•**पूर्व–पहिचान:** लक्षित घरधुरी र समूहको आधारमा अनुदान वितरण

•**अनुदान केन्द्रित लगानी:** एउटै घरधुरीमा एउटै अनुदान वा समर्थन मात्र लागू

•**लेखा–जोखा:** प्रत्येक साझेदारले खर्च विवरण पेश गर्ने

•**अनुगमन:** स्थानीय तह र प्रदेश स्तरबाट दोहोरो जाँच, बाह्य अनुगमन

•**समूह पञ्जीकरण:** लाभग्राही समूह सदस्यता र गतिविधि सूची नियमित अद्यावधिक

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

६.५ निष्कर्ष

●कार्यक्रम सञ्चालनमा संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, निजी क्षेत्र, सहकारी र NGO को सुसंगठित सहभागिता सुनिश्चित

●लगानी र जिम्मेवारी स्पष्ट विभाजन

●दोहोरो नपर्ने सुनिश्चितता: लाभग्राही पहिचान, अनुगमन, लेखा–जोखा र समूह पञ्जीकरण

●यसले सार्वजनिक स्रोतको प्रभावकारी उपयोग र परियोजना सफलता सुनिश्चित गर्दछ।

७. वातावरणीय प्रभाव र न्यूनीकरण उपाय

७.१ सम्भावित वातावरणीय प्रभाव

१,भूमि दोहन र घाँसको अत्यधिक उपयोग

•बाख्रापालन विस्तारले स्थानीय घाँसको अत्यधिक उपयोग हुने सम्भावना।

२,मल–उत्पादन व्यवस्थापन

•बाख्रापालनबाट उत्पन्न बड्क्यौला र मल/अवशेषको असङ्गठित व्यवस्थापनले माटो, पानी प्रदूषण हुने जोखिम।

३,पानी स्रोतको दबाब

•समूह खोर र फिड सप्लिमेन्ट व्यवस्थापनमा पानी खपत वृद्धि।

४,परजीवी र रोग नियन्त्रणमा रासायनिक औषधि प्रयोग

•अनियन्त्रित औषधि/खोप प्रयोगले वातावरणमा रासायनिक प्रभाव।

५,जैविक विविधता र वनस्पति प्रभाव

•घाँस, डाँलेघास, हिउँदे घाँसको अत्यधिक सङ्कलनले स्थानीय वनस्पति र जैविक विविधता प्रभावित हुन सक्छ।

७.२ वातावरणीय न्यूनीकरण उपाय

●दिगो घाँस/फुड स्रोत व्यवस्थापन

•प्रति परिवार सीमित घाँस र डाँलेघास वितरण (१०–२० बिरुवा/बीउ)

•बहुबर्षीय घाँस बीउ वितरण र स्थानिय कृषि भूमि संरक्षण

●गोबर/मल व्यवस्थापन

• कम्पोस्टिङ, जैविक मलको प्रयोग

•मल/अवशेषलाई खेतको उर्वरकमा प्रयोग, माटो र पानी प्रदूषण न्यूनीकरण

●पानी व्यवस्थापन

•खोरमा वर्षा जल सङ्ग्रह, पुन: प्रयोग

•पानी स्रोतको संरक्षण, सफा र पर्याप्त आपूर्ति सुनिश्चित

●रासायनिक औषधि/खोपको नियन्त्रण

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

•मात्र आवश्यक मात्रामा र प्रमाणित प्राविधिक मार्फत प्रयोग

•प्रयोगपछि सही रूपमा नष्ट गर्ने/फिर्ता गर्ने प्रणाली

•जैविक विविधता संरक्षण

•स्थानीय घाँस र वनस्पति संरक्षण

•अत्यधिक बोट/घाँस सङ्कलन रोक्ने

•समूह सदस्यलाई संरक्षण उपाय तालिम प्रदान

•प्रशिक्षण र अनुगमन

•महिला समूहलाई वातावरणमैत्री बाख्रापालन तालिम

•स्थानीय तह र प्राविधिकको नियमित अनुगमन

७.३ वातावरणीय लाभ

•कम्पोस्टिङ र जैविक मलको प्रयोगले माटो उर्वरता बढाउने

•स्थानीय घाँस/वनस्पति संरक्षणबाट जैविक विविधता सुरक्षित

•पानी स्रोतको दिगो प्रयोग र व्यवस्थापन

•रासायनिक औषधि सीमित प्रयोगबाट प्रदूषण न्यून

निष्कर्ष

व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रमले वातावरणमा सम्भावित प्रभाव पुर्याउन सक्ने भए पनि दिगो व्यवस्थापन, तालिम, र समूह अनुगमन मार्फत न्यूनीकरण सम्भव छ।यसले कार्यक्रमको आर्थिक, सामाजिक, र वातावरणीय दिगोपन सुनिश्चित गर्दछ।

८. कार्यक्रम कार्यान्वयन चुनौती र जोखिम न्यूनीकरण उपाय

८.१ कार्यान्वयन चुनौती

•लक्षित लाभग्राहीको पहुँच र सहभागिता

•दुर्गम र पहाडी भू–भागमा रहेको महिला/दलित समूहलाई प्रशिक्षण र सहयोग पुर्याउन कठिनाई।

•प्राविधिक ज्ञानको अभाव

•लक्षित घरधुरीमा व्यावसायिक बाख्रापालनको अनुभव र ज्ञान कम।

•बजार पहुँच र बिक्री व्यवस्था

•मासु/बाख्राको बिक्रीमा सीमित बजार र मूल्य अस्थिरता।

•पोषण र स्वास्थ्य सम्बन्धी चुनौती

•बाख्रा/बोका/खसीमा परजीवी, रोग संक्रमण र खोप व्यवस्थापनमा कमी।

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

•भौगोलिक र मौसम सम्बन्धी चुनौती

•पहाडी भू–भागमा वर्षा, हिउँ र दुर्गम मार्गले खोर व्यवस्थापन र आपूर्ति चुनौतीपूर्ण।

•वित्तीय व्यवस्थापन चुनौती

•अनुदान, संचालन खर्च र समूह योगदानको सही व्यवस्थापन।

•साझेदारी र समन्वय चुनौती

•संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, सहकारी, निजी क्षेत्र र NGO बीच समन्वयमा कमी।

८.२ सम्भावित जोखिम

जोखिम	प्रभाव	न्यूनीकरण उपाय
लाभग्राही समूहमा सहभागिता कमी	कार्यक्रम लक्ष्यमा पुग्न नसक्ने	लक्षित समूह पहिचान, प्रारम्भिक प्रेरणा तथा समूह बैठक, नियमित अनुगमन
रोग/परजीवी संक्रमण	बाख्रापालन उत्पादनमा गिरावट, आर्थिक हानि	खोप, औषधि, आन्तरिक/बाह्य परजीवी नियन्त्रण, प्राविधिक तालिम
बजार मूल्य अस्थिरता	शुद्ध आम्दानीमा कमी	बजार मूल्य ट्र्याकिङ, समूहगत बिक्री, स्थानीय सहकारी मार्फत मूल्य स्थिरीकरण
मौसम/प्राकृतिक आपदा	उत्पादन घट्ने, खोर/फुड स्रोत क्षति	सुरक्षित खोर निर्माण, वर्षा/हिउँ संरक्षण उपाय, आपतकालीन फुड सप्लिमेन्ट
वित्तीय दुरुपयोग	अनुदानको प्रभावकारी प्रयोगमा कमी	लेखा–जोखा प्रणाली, स्थानीय तह अनुगमन, बाह्य लेखा परीक्षण
साझा जिम्मेवारीको अस्पष्टता	दोहोरो वा छुट्टै लगानी, भ्रम	साझेदारी ढाँचा स्पष्ट, जिम्मेवारी र लगानी वितरण लिखित, अनुगमन प्रोटोकल
तालिम/प्राविधिक ज्ञान कमी	उत्पादन घट्ने, स्वास्थ्य समस्या	समूहगत तालिम, प्राविधिक नियमित अनुगमन, प्रशिक्षणको अभिलेख राख्ने

८.३ जोखिम न्यूनीकरण रणनीति

१,समूह व्यवस्थापन र क्षमता विकास

- ९ महिला समूह × १५–२० सदस्य
- नियमित तालिम र प्राविधिक सहायता

२,स्थानीय अनुगमन

- रास्कोट नगरपालिका पशु सेवा शाखाद्वारा मासिक अनुगमन
- बाख्रा/खोर/औषधि व्यवस्थापनको प्राविधिक जाँच

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकोट

३,तालिम र प्राविधिक सहयोग

●उत्पादन, प्रजनन, खोर व्यवस्थापन, खोप/औषधि

●महिला समूहलाई व्यवस्थापन र बजार पहुँच तालिम

४,बजार पहुँच सुनिश्चित

●सहकारी र निजी क्षेत्र मार्फत बिक्री, मूल्य स्थिरीकरण

●समूहगत बिक्री व्यवस्थापन

५,वित्तीय पारदर्शिता

●लेखा–जोखा र अनुगमन प्रणाली

●बाह्य लेखा परीक्षण र अनुगमन प्रतिवेदन

६,साझेदारी स्पष्टता

●संघ–प्रदेश–स्थानीय तह–निजी/सहकारी/NGO जिम्मेवारी स्पष्ट

●दोहोरो नपर्ने नियम र सदस्य पञ्जीकरण

७,प्राकृतिक/मौसमीय तयारी

●सुरक्षित खोर निर्माण, वर्षा/हिउँ संरक्षण

●आपतकालीन फुड सप्लिमेन्ट र स्वास्थ्य व्यवस्थापन

८.४ निष्कर्ष

कार्यक्रम कार्यान्वयनका चुनौती र सम्भावित जोखिमहरू भए पनि समूहगत तालिम, प्राविधिक अनुगमन, बजार व्यवस्थापन, वित्तीय पारदर्शिता र स्पष्ट साझेदारी मार्फत न्यूनीकरण सम्भव छ।

यसले कार्यक्रमको सफलता, लाभग्राही सशक्तिकरण र दिगो आयस्रोत स्थापना सुनिश्चित गर्दछ।

९, कार्यक्रम अनुगमन र मूल्याङ्कन ब्यबस्थाः

९.१ अनुगमनको उद्देश्य

●कार्यक्रम लक्ष्य अनुसार सञ्चालन भइरहेको सुनिश्चित गर्नु

●लाभग्राही समूहको सहभागिता र उत्पादन स्थिति ट्र्याक गर्नु

●प्राविधिक, वित्तीय, व्यवस्थापन पक्षको निगरानी गर्नु

●समयमै सुधारात्मक कदम लिनु

महेन्द्रजंग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नेमराज शाही
पशु सेवा अधिकृत (छैठौं)

रास्कोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कर्णाली प्रदेश
२०७३

९.२ अनुगमनको संरचना

तह	जिम्मेवारी	अवधि / तरिका
स्थानीय तह (रास्कोट नगरपालिका पशु सेवा शाखा)	- समूह व्यवस्थापन, खोर/खाद्य व्यवस्थापन अनुगमन	
- समूह बैठक र उत्पादन रेकर्ड संकलन		मासिक
प्रदेश सरकार (कर्णाली)	- प्राविधिक अनुगमन	

•तालिम प्रभाव मूल्याङ्कन

•खोप/औषधि वितरण अनुगमन | त्रैमासिक | | सङ्घ/केन्द्रीय अनुदान प्राधिकरण | - अनुदानको सही प्रयोग अनुगमन

•वित्तीय रिपोर्ट समीक्षा | अर्धवार्षिक | | समूह प्रतिनिधि/सहकारी | - उत्पादन, बिक्री, लाभ विवरण संकलन

•सदस्य सहभागिता सुनिश्चित | साप्ताहिक / मासिक |

९.३ अनुगमनका प्रमुख सूचक (Indicators)

सूचक	परिमाण/लक्ष्य
लक्षित महिला घरधुरी संलग्न	८० घरधुरी
दलित महिला सहभागी	४८ घरधुरी
बिक्रीयोग्य बाख्रा उत्पादन	१८०–२०० पाठी
मासु उत्पादन	२७ मे.टन
तालिम प्राप्त समूह	९ समूह × १५–२० सदस्य
खोप/औषधि वितरण	२ पटक/समूह
शुद्ध आम्दानी	रु. १५,९०,०००

१०.४ मूल्याङ्कन (Evaluation) प्रक्रिया

आर्थिक मूल्याङ्कन

•बिक्री र शुद्ध आम्दानी ट्र्याक

•लागत–लाभ अनुपात विश्लेषण

सामाजिक मूल्याङ्कन

•महिला र दलित सशक्तिकरण, समूह नेतृत्व क्षमता

•सहभागिता दर, निर्णयमा भागीदारी

प्राविधिक मूल्याङ्कन

•खोर, फुड सप्लिमेन्ट, खोप/औषधि प्रयोगको प्रभाव

•बाख्राको स्वास्थ्य, प्रजनन र उत्पादन स्तर

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

पर्यावरणीय मूल्याङ्कन

●गोबर/मल व्यवस्थापन, जल/भूमि संरक्षण

●जैविक विविधता र दिगो अभ्यासको पालन

१०.५ मूल्याङ्कनको तालिका

मापन विधि	समयावधि	जिम्मेवारी
मासिक समूह रिपोर्ट	मासिक	स्थानीय तह/समूह प्रतिनिधि
त्रैमासिक प्राविधिक अनुगमन	३ महिनामा	प्रदेश सरकार/पशु सेवा प्राविधिक
अर्धवार्षिक वित्तीय समीक्षा	६ महिनामा	संघ/केन्द्रीय अनुदान प्राधिकरण
वार्षिक समग्र मूल्याङ्कन	वर्षको अन्त्य	स्थानीय–प्रदेश–संघ सहकार्य

९.६ सुधारात्मक कदम

●अनुगमन रिपोर्टको आधारमा समस्याग्रस्त समूहमा अतिरिक्त तालिम

●उत्पादन घट्ने वा स्वास्थ्य समस्या देखा परेमा प्राविधिक हस्तक्षेप

●वित्तीय अनियमितता देखिएमा समीक्षा र सुधार

●बजार अस्थिरता भएमा सहकारी/निजी क्षेत्र मार्फत मूल्य स्थिरीकरण

९.७ निष्कर्ष

अनुगमन र मूल्याङ्कन व्यवस्थाले:

●कार्यक्रमको पारदर्शिता र प्रभावकारिता सुनिश्चित

●लाभग्राही आय र उत्पादनमा सुधार

●सामाजिक, आर्थिक, र वातावरणीय दिगोपन कायम

गर्नेछ।

१०. कार्यक्रम दिगो रूपमा सञ्चालन गर्ने आधार र व्यावसायिक योजना

१०.१ दिगो सञ्चालनको आधार

समूहगत व्यवस्थापन

●९ महिला समूह × १५–२० सदस्य

●समूह स्तरमा खोर, फुड सप्लिमेन्ट, प्रजनन र बिक्री व्यवस्थापन

●समूह नेतृत्व क्षमता र निर्णय प्रक्रियामा सहभागी बनाउने

स्थायी उत्पादन संरचना

●बहुबर्षीय घाँस, डाँलेघास, हिउँदे घाँस बीउ वितरण

●सुरक्षित खोर/शेड निर्माण

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

●नियमित खोप, औषधि र आन्तरिक/बाह्य परजीवी नियन्त्रण

बजार–केन्द्रित उत्पादन

●समूहगत उत्पादन बिक्री

●सहकारी र निजी क्षेत्रमार्फत स्थानीय बजार पहुँच

●मूल्य स्थिरीकरण र मागअनुसार उत्पादन समायोजन

प्राविधिक र वित्तीय सहयोग

●तालिम, प्राविधिक अनुगमन

●लेखा–जोखा र अनुगमन प्रणाली

●अनुदानको दिगो प्रयोग सुनिश्चित

स्थायी आयस्रोत सुनिश्चित

●बाख्रापालनबाट मासु, दूध र पाठी बिक्रीमार्फत स्थायी आम्दानी

●१ वर्षको प्रारम्भिक कार्यक्रमपछि समूहले आत्मनिर्भर संचालन

१०.२ व्यावसायिक योजना (Business Plan)

१०.२.१ उत्पादन योजना

वस्तु	लक्ष्य मात्रा	स्रोत/व्यवस्था
माउ बाख्रा	८० घरधुरी × २	प्रदेश अनुदान
बोका	९ समूह × १	अनुदान/समूह पूँजी
बिक्रीयोग्य पाठी	१८०–२००	समूहगत उत्पादन, १ वर्षमा
मासु उत्पादन	२७ मे.टन	बाख्रा/खसी
दुग्धजन्य पदार्थ	२–५ मे.टन	स्थानीय बिक्री/स्वास्थ्य प्रयोग

११.२.२ बजार योजना

स्थानीय बिक्री:

●रास्कोट नगरपालिका बजार र नजिकका सहरी बजार

●महिला समूह प्रत्यक्ष बिक्री / सहकारी मार्फत

मूल्य स्थिरीकरण:

●समूह स्तरमा उत्पादन ट्र्याकिंग

●बजार मूल्य अनुसार बिक्री तालिका

बिक्री व्यवस्थापन:

●समूह–सहकारी साझेदारी

• निजी क्षेत्रसँग समन्वय (फुड सप्लिमेन्ट र बिक्री सहयोग)

१०.२.३ वित्तीय योजना

विवरण	रकम (रु.)
बाख्रा खरिद	४०,००,०००
बोका खरिद	५,००,०००
खोर/शेड निर्माण	६,७५,०००
तालिम र प्राविधिक सहयोग	३,००,०००
खोप/औषधि/फुड सप्लिमेन्ट	५,००,०००
प्रशासन/अनुगमन	२,२५,०००
कुल लागत	६०,००,०००
प्रत्येक घरधुरी शुद्ध लाभ: ~	रु. १९,८७५

१०.२.४ दिगो संचालन रणनीति

समूहगत नेतृत्व र जिम्मेवारी

• उत्पादन, बिक्री, खोर व्यवस्थापन, तालिम

• समूह प्रतिवेदन र लेखा–जोखा नियमित अद्यावधिक

प्राविधिक समर्थन

• तालिम, अनुगमन, स्वास्थ्य/प्रजनन प्राविधिक सहयोग

वित्तीय स्वतन्त्रता

• १ वर्षमा प्रारम्भिक अनुदानपछि समूहले पूँजी पुनः लगानी

• बिक्री आम्दानीबाट फुड सप्लिमेन्ट र खोर सुधार

स्थायी बजार पहुँच

• सहकारी, निजी क्षेत्र र स्थानीय बजारको दिगो सहकार्य

• माग–आपूर्ति अनुसार उत्पादन समायोजन

अनुगमन र मूल्याङ्कन

• स्थानीय तह, प्रदेश र संघ स्तरबाट निरन्तर अनुगमन

• सुधारात्मक कदम समयमै कार्यान्वयन

१०.३ निष्कर्ष

व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम समूहगत उत्पादन, तालिम, बजार–केन्द्रित बिक्री र प्राविधिक अनुगमनको संयोजनले:

• लक्षित महिला र दलित घरधुरीलाई आर्थिक रूपमा सशक्त बनाउने

• स्थायी आयस्रोत र उत्पादन संरचना स्थापना गर्ने

महेन्द्रजङ्ग शाही

●स्थानीय मासु, दूध र पाठी आपूर्ति बढाउने

●कर्णाली प्रदेश महिला आयआर्जन तथा पशुपालन नीति लक्ष्य हासिल गर्ने

सक्ने दिगो आधार र व्यवसायिक संरचना सुनिश्चित गर्दछ।

११. निष्कर्ष (अन्तमा)

रास्कोट नगरपालिका कालीकोट जिल्लाको दुर्गम तथा आर्थिक रूपमा पछाडि परेको क्षेत्र हो जहाँ कुल जनसंख्या १७,४२५ मध्ये ४,३४६ दलित समुदायको जनसंख्या रहेको छ। अधिकांश घरधुरी कृषि तथा पशुपालनमा निर्भर रहे पनि व्यावसायिक ढाँचाको अभाव, प्राविधिक ज्ञानको कमी, बजार पहुँचको समस्या तथा पूँजी अभावका कारण आयस्तर न्यून रहेको अवस्था छ।

राष्ट्रिय स्तरमा प्रति व्यक्ति मासु, दूध तथा अण्डाको उपलब्धता आवश्यकताभन्दा कम रहेको छ भने कालीकोट जिल्लामा उपलब्धता अझ न्यून रहेको तथ्यले स्थानीय उत्पादन वृद्धि अपरिहार्य देखिन्छ। यस सन्दर्भमा लक्षित वर्ग (विशेष गरी दलित महिला) लाई केन्द्रमा राखी सञ्चालन गरिने व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम स्थानीय माग–आपूर्ति अन्तर घटाउने, पोषण सुधार गर्ने र आयआर्जन वृद्धि गर्ने प्रभावकारी माध्यम हुनेछ।

●रु. ६०,००,००० भन्दा कम लागतमा १ वर्षको अवधिमा सञ्चालन हुने यस कार्यक्रममार्फत:

●८० महिला घरधुरी प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने,

●९ महिला समूह सशक्त हुने,

●बिक्रीयोग्य बाख्रा तथा मासु उत्पादनमा उल्लेख्य वृद्धि हुने,

●प्रति घरधुरी औसत शुद्ध आम्दानी वृद्धि हुने,

●दलित तथा विपन्न महिलाको आर्थिक सशक्तिकरण हुने,

●स्थानीय स्तरमा पोषण सुरक्षामा सकारात्मक प्रभाव पर्ने,

अपेक्षा गरिएको छ।

कार्यक्रमले संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, सहकारी तथा निजी क्षेत्रबीचको सहकार्यलाई संस्थागत गर्दै स्पष्ट लगानी अनुपात, जिम्मेवारी बाँडफाँड तथा अनुगमन प्रणालीको आधारमा सञ्चालन हुने भएकाले दोहोरोपन न्यून हुनेछ र स्रोतको प्रभावकारी उपयोग सुनिश्चित हुनेछ।

साथै, वातावरणीय प्रभावलाई न्यून गर्ने उपाय, जोखिम व्यवस्थापन योजना, नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली र स्पष्ट व्यावसायिक रणनीतिका कारण कार्यक्रम दिगो रूपमा सञ्चालन हुने आधार मजबुत रहेको छ। प्रारम्भिक अनुदान सहयोगपछि समूहगत उत्पादन, बिक्री र पुनःलगानी प्रणालीमार्फत आत्मनिर्भरता हासिल गर्ने लक्ष्य राखिएको छ।

यस कार्यक्रमले:

●गरिबी न्यूनीकरण,

●महिला सशक्तिकरण,

●पोषण सुधार,

महेन्द्रजङ्ग शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

●स्थानीय रोजगारी सिर्जना,

तथा कर्णाली प्रदेशको आयआर्जन तथा पशुपालन सम्बन्धी नीति लक्ष्य हासिल गर्न प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउनेछ।

अतः रास्कोट नगरपालिका पशु सेवा शाखामार्फत कार्यान्वयन गरिने यस व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रमलाई कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान अन्तर्गत स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त, व्यवहार्य, दिगो तथा परिणाममुखी परियोजनाका रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

समाप्त

परियोजना विवरण

विवरण	जानकारी
कार्यक्रम शीर्षक	व्यावसायिक बाख्रापालन कार्यक्रम
कार्यान्वयन क्षेत्र	रास्कोट नगरपालिका, कालीकोट
लक्षित वर्ग	दलित तथा विपन्न महिला घरधुरी
परियोजना अवधि	१ वर्ष
कुल अनुमानित लागत	रु. ६०,००,००० ।-
प्रत्यक्ष लाभग्राही	८० घरधुरी (९ महिला समूह)
अप्रत्यक्ष लाभग्राही	४५० जना
प्रस्तावित आर्थिक वर्ष	२०८३/०८४

बिस्तृत बिबरणः

शीर्षक	विवरण	रकम (रु.)
बाख्रा खरिद	८० घरधुरी × २ माउ बाख्रा × रु. २५,०००	४०,००,०००
बोका खरिद	९ समुह × १ बोका × रु. ७५,०००	५,००,०००
खोर/शेड सुधार	समूह स्तरमा ९ खोर × रु. ७५,०००	६,७५,०००
प्राविधिक तालिम	उत्पादन, प्रजनन, खोर व्यवस्थापन	३,००,०००
खोप/औषधि	आन्तरिक र बाह्य परजीवी नियन्त्रण, बीउ/फुड सप्लिमेन्ट	५,००,०००
प्रशासन/अनुगमन खर्च	समुह व्यवस्थापन, अनुगमन	२,२५,०००
कुल		६०,००,०००

तयार गर्नेः
नेत्र राज शाही
पशु सेवा अधिकृत